

Világ proletárijai egyesüljete!

✕

**A NŐK
KOMMUNIZÁLÁSA
ÉS A
SZABAD SZERELEM**

Egy falusi tanító előadása.

**A Közoktatásügyi Népbiztosság kiadása
Budapest, 1919.   Ara 1 korona.**

1979

1979. évi köznevelési törvény

A NÖK

KOMMUNIZÁCIÓ

1956624

A KÖZNEVELÉSI TÖRVÉNY 1979. évi módosításáról

I. A nők kommunizálása.

Tisztelt elvtársaim!

Még mindig hallom itt-ott azt a rágalmat, hogy a szocialisták kommunizálni akarják a nőket.

Ha a rágalom terjesztőitől megkérdezem: hogyan gondolják ők a nők kommunizálását... nagyon különböző válaszokat kapok.

Például az egyik azt mondta: «Akinek csinos felesége vagy leánya van, attól az állam elveszi, hogy mindenki tetszés szerint használhassa őket. De a férjnek is megengedik, hogy eljárjon a volt feleségéhez». Mikor azt kérdeztem az illetőtől: «Hát a csunya asszonyokkal és lányokkal mi lesz?»... a jó ember előbb a vállát vonogatta, aztán azt mondta: «Azok a fenének sem köllenek majd!»

Nem akarom önöknek elmondani mindazt a badarságot, amit ilyen emberektől hallottam; csak egy kérdést intézek önökhöz:

— Elvtársaim! Immár negyedik hónapja tart a proletárdiktatura és látott-e már önök közül valaki csak egyetlen elközösített nőt is? Azt kérdezem: *láttak-e, ismernek-e* ilyen nőt? Mert, hogy *hallottak* elközösítésről, arra semmit sem adok. Hallottunk már hazajáró lelkekről, hétfejű sárkányról, kacsalábon forgó várról is; de *látni* ilyen még egyikünk sem látott. Az olyan beszéd pedig, hogy a komámuram sógorának a keresztfia, aki Győrben sekrestyés, az ánya testvérenek a barátjától hallotta, hogy Csorváson már meg is kezdődött a nők kommunizálása... az olyan beszéd egészen alaptalan. Mondjanak nekem egyetlen *valóban megtörtént* esetet, mondják meg a községet, mondják meg a hatósági parancsra elkommunizált nő nevét, hogy utána járhassak a dolognak... Ugy látom, ilyen senki sem tud. Persze, az más, ha *egy* bizonyos ember magához édesgette más valakinek a feleségét. Ilyen «elkommunizálások»

mindig voltak; ilyent még szentéletű egyházi férfiak is cselekedtek; de ez nem kommunizálás, nem *közössé* tétel, mert ilyen módon a nő nem válik köztulajdonná, hanem egyik ember *magántulajdonából* a másik ember *magántulajdonába* jut.

Találkoztam olyan emberrel is, aki azt mondta: «Igenis, a szocialista-kommunisták kommunizálni akarják a nőket, csak hogy *most* még nem merik; majd ha egészen nyeregben lesznek, akkor megcsinálják.»

No hát, tisztelt elvtársaim, olyan gyávának ismerik önök a proletárdiktatúrát, hogy ne merné megtenni azt, amit helyesnek és szükségesnek tart?

El merete venni a földesurak birtokait, el merete venni a gyárakat, a bankokat, a bányákat, a nagy bérházakat. Pedig higgyék el nekem: nagyon sok földesur, gyáros és háziúr szívesebben lemondott volna a feleségéről, mint a vagyonáról. (Mellékesen mondva, ezek az urak eddig is jobban kedvelték a színésznőket, a fiatal szobalányokat és csinos nevelőnőket, mint kifőttött arcu és száju feleségeiket.) A proletárdiktatura a nyakára mert lépni a kizsákmányoló és még most is hatalmas kapitalistáknak, harcba mert szállni a csehekkal, a románokkal, az egész ántántársasággal... hát ki hiszi el, hogy valamit, amit még szükségesnek tart, ne merne megcselekedni?

Kissé szégyellem, hogy erre a buta rágalomra még szót kell vesztegetnem. De nézzék csak, elvtársaim: *mi kell ahhoz, hogy a nőket kommunizálni lehessen?* Az kell, hogy a nő oktalan és jogtalan jószág legyen, akinek nincsen saját szabad akarata, akit adni és venni lehet, mint a jószágot. De így van-e ez a Tanácsköztársaságban? Mostanáig így volt. De éppen a Tanácsköztársaság szabadította föl a nőket, csak úgy, mint a férfiakat. A Tanácsköztársaság teljes politikai joggal ruházta föl és nagykorunak, szabadakaratunak nyilvánította a tizennyolcadik évüket betöltött nőket, éppen úgy, mint a férfiakat. A nő éppen oly szabadon választhatja foglalkozását, kenyérkeresetét, mint a férfi; éppen úgy lehet földmives, ipari munkás, orvos, mérnök, éppen úgy lehet a munkástanács vagy a kormányzótanács tagja, mint a férfi. Hát az ilyen szabad, független nőket *lehet-e* «kommunizálni», *lehet-e* akaratauk ellen való dologra kényszeríteni? És a kenyérét munkával meg-

kereső nő *rászorul-e* arra, hogy közös jószágnak használtassa magát?

Feleljenek ezekre a kérdésekre a józan eszükkel!

Azt hiszem, elvtársaim, erről a buta rágalomról nem is kell többet beszélnünk.

II. A szabad szerelem.

De, igen tisztelt elvtársaim, ilyen is mondtak már nekem:

— Igaza van, tanító elvtárs, a nők kommunizálásáról való beszéd ostoba pletyka. Azonban más erkölcsi nyavalyát hozott ránk a szocialista-kommunista uralom: *a szabad szerelmet*. Az egyház megteremtette az erkölcsös házasságot, a házasság szentségét. A mi urunk Jézus Krisztus a házasságról ezt mondta:

«... elhagyja az ember atyját és anyját és ragaszkodik az ő feleségéhez és ketten lesznek egy testté. Azért többé immár nem kettő, hanem egy test. Amit azért Isten egybe szerkesztett, azt ember el ne válassa.»*

A proletár-diktatura pedig olyan könnyűvé tette a válást, hogy a házasság már nem is komoly házasság. Akkor mennek szét a házastársak, amikor akarnak. Egy év alatt akár öt házasságot is köthet valaki, vagy még többet is. Ez már nem házasság, hanem szabadszerelem. Eddig a házasságtörés szégyen volt, most már nem lesz az, mert a házasság nem komoly és szent kötelék. Eddig a leány erénye szent dolog volt; most már nem lesz az; ha a férj nem kapja őt érintetlenül és ez nem tetszik neki, egyszerűen elválnak; pár hét az egész.

Hát, tisztelt elvtársaim, én nem bánom, beszéljünk a szabad szerelemről. Előbb azonban

a házasságról, mint egyházi szentségről

kell néhány szót mondanom. Hogy Máté evangelista hiven írta-e le Jézus Krisztus szavait és a későbbi egyházi férfiak majdnem kétezer esztendőn keresztül hiven őrizték-e meg

* Máté XIX. 5–6.

Maté írását, azt nem tudom. Nem bizonyos. Mondjuk, hogy: igen. De akár igen, akár nem, egy dolog bizonyos: a házasság nem volt és nem marad örökké változatlan intézmény; a házasság formája az idők folyamán sokszor és sokféleképpen változott és fog még változni.

Nem akarok most arról beszélni, hogy — a tudósok bizonyossága szerint — milyen volt a férfi és nő együttélése az ősidőkben. De arra már figyelmeztetem önöket, hogy mit tanít erről a biblia. Mózes első könyvében (XVI. 1—2.) ez áll:

«És amikor Sára, Ábrahám felesége, nem szülne nékie, vala nékie egy Egyiptomból való szolgálóleánya, kinek neve vala Hágár. Mondá azért Sára Ábrahámnak: Imé, mostan az Úr bezárolta az én méhemet, hogy én ne szüljek; kérlek, menj bé az én szolgáló leányomhoz, talán azáltal megépülök; és engede Ábrahám Sára szavának».

Igy született Izmáel. Megismétlődött ez az eset Jákob pátriarchával is: mind a két felesége (mert kettő volt neki, még pedig két testvér) odaadta neki ágyasul a szolgáló leányát, hogy azok is szüljenek neki gyermekeket. (Nyilván azért, mert a sok nyájhoz kellett a sok gyermek.) Lám, és Ábrahám meg Jákob ósatyákról nem olvassuk sem az ó-, sem az új-testamentumban, hogy erkölcstelen emberek lettek volna. Sőt az új testamentum dicsékedve bizonyítja, hogy szűz Mária, szent József és Jézus Krisztus egyenesen az ő leszármazottjuk.

Hogy a középkorban, amikor az egyház és a vallás korlátlanul uralkodott az embereken, milyen szentségnek tartották a házasságot, annak elég bizonyossága a «jus primae noctis». Ez a latin kifejezés azt jelenti, hogy a földesurnak vagy helyettesének joga volt jobbágyainak férjhez menő leányait az első éjszakára a maga számára lefoglalni; a vőlegény csak azután kaphatta meg feleségét, másodkézből. Régi okiratok tanúsítják, hogy ez így volt. Később «az első éjszaka jogát» adóval lehetett megváltani.

Luther Márton — éppen úgy, mint a többi reformátor — már nem úgy gondolkozott a házasságról, mint az evangélium. Azt mondja: «... a házassági és válási ügyeket jogászra kell bízni és világi bírászkodás alá kell rendelni, mert a házasság nagyon is világi és külső dolog».

De a katolikus egyház is tudott néha eltérni az evan-

gélium szavaitól, ha azt szükségesnek látta. Elég erre a következő példa.

A harminczéves háboru nagyon elnéptelenítette Németország egyes vidékeit. (Ebben a háboruban — amely 1618-tól 1648-ig tartott — katolikusok és protestánsok gyilkolták egymást és fegyverrel akarták egymásra erőszakolni a vallásukat.) Sok községben a lakosság harmad-, negyed-, sőt nyolcad- és tizedrésze csökkent. A földek miveletlenül maradtak, a papitized és a földesuri járandóságok gyéren folytak be. Gondoskodni kellett tehát az ország újranépesítéséről. Ebből a célból sok helyen *megengedték a férfiaknak két feleség tartását*. Így például 1650. évi február 14-én a frank kerületi gyűlés Nürnberg városában (a nagyobb részt még manapság is buzgó katolikus Bajorországban) azt a határozatot hozta, hogy «azok a papok, lelkészek, akik nem tartoznak valamely szerzetesrendhez vagy nem káptalani kanonokok, kötelesek megnősülni». «Azonkívül minden férfiszemélynek megengedettik, hogy *két feleséget tartson*, emellett azonban minden férfiszemélyt figyelmeztetni és a *templomi szószekekről* inteni kell, hogy aképpen viselkedjék és gondoskodjék, hogy mint olyan férfi, aki két feleséget hátorokodott elvenni, mindkét feleségét ne csak a szükségesekkel ellássa, hanem azok között minden viszálykodásnak elejét vegye».

Íme, a templomi szószekekről tanították ki az embereket arra, hogy hogyan bánjanak a *két feleségükkel*, akikkel persze az egyház adta őket össze.

Egyébiránt a házasság egyházi jellege az újabb időkben majdnem minden művelt országban megszűnt. Magyarországon is. *Ervényes* házasságot csak állami hatóság előtt lehet kötni. A házasság fölbonthatatlansága már rég megszűnt és a válást is csak világi bíróság mondhatja ki. (Mellékesen mondva, maga az egyház is tett kivételeket, mikor *hatalmas* emberekről volt szó. Például a pápa beleegyezett I. Napoleon császár házasságának fölbonthatásába, mikor ez a hatalmas uralkodó a szerelemből elvett első felesége helyett császári családból való leányt kívánt feleségül.)

Tehát válni eddig is lehetett, mert ez elkerülhetetlenül szükséges volt. Csak az volt még a kérdés, hogy a válás kinszenvedés és Kálvária-járás legyen-e, a szerencsétlen házasségeket megnyomorítsa-e? A proletárdiktatura erre a kérdésre azt felelte: *ne!*

A szent házasság és a válás.

Mondom, válás a régi világban is volt, amikor még azt mondták, hogy a házasság szentség. De még mennyi volt!

Évről-évre szaporodott a válások száma. A magyarországi bíróságok hivatalos kimutatása szerint 1903-ban 4381 házassági pört fejeztek be a házasság megsemmisítésével. Ez a szám évről-évre növekedett; tíz év múlva, 1912-ben, már 10.585-re emelkedett, pedig akkor még nem volt proletár-uralom.

Es önök talán azt hiszik, hogy csak az istentelen, vagy kevéssé vallásos városi emberek közt, a szocialista ipari munkások közt volt sűrű a válás? Nem, tisztelt elvtársaim. 1903-ban az elvált férfiak közt volt foglalkozás szerint kisbirtokos (paraszt) 931, kisbirtokos napszámos 118, gazdasági cseléd 46, mezőgazdasági napszámos 276, ipari segédmunkás pedig mindössze csak 320. — 1912-ben volt: kisbirtokos 2023, kisbirtokos-napszámos 209, gazdasági cseléd 214, mezőgazdasági napszámos 2133, ipari segédmunkás 895. Láthatják tehát, hogy a vallásos falusi nép a legalaposabban kivette a maga részét a válópörökből.

De azt se higgyék, hogy valamelyik — bármelyik — *vallás* vissza tudta volna hiveit tartani a válástól. Az 1912-ik évi esetekben római és görög szertartású katolikus volt 3004 férj és 3063 feleség, református 1953 férj és 1952 feleség, zsidó 548 férj és 551 feleség.

Azt sem kell binni, hogy csak éretlen koru, meggon-dolatlan emberek váltak. Szó sincs róla. Az 1912-ben elvált férfiak közül 25 évesnél fiatalabb volt 599, ellenben 40—49 éves (tehát érett koru) 1534 és 50 éves meg ennél is idősebb: 793. A feleségek közül 24 évesnél fiatalabb volt 2802, ellenben 30—49 éves 3014 és 50 éves meg ennél idősebb: 426.

Igen nagy tévedés lenne továbbá, ha önök azt hinnék, hogy csak annyi volt a *fölbomlott házasság*, amennyiről a bíróságok beszámoltak. A válások nagyobb részét titokban ment végbe, úgy hogy «a világ» alig tudott róla. A házasfelek elidegenedtek egymástól, megszűnt közöttük minden szív-béli közösség, sőt sokszor a testi együttélés is; közönyösen, sőt haragosan és gyűlölködve, de tovább is egymás mellett éltek, mert nem voltak egymáshoz valók. Miért? Egyrészt a vallásos érzésük tartotta őket vissza a nyilvános válástól,

másrészt a szegény. («Mit szól majd a világ?») Azután meg: mi lesz a gyerekekkel? Végül pedig: megkötötte őket a vagyoni kérdés. A férj nem akart válni, hogy ne kelljen a kezéből kiadnia az asszony vagyonát; az asszony pedig sokszor azért nem akart válni, mert a maga emberségéből nem tudott volna megélni. (Ki fogja «eltartani»?)

Mindezekon fölül pedig a válópör igen hosszadalmas és költséges volt. Az 1912-ben befejezett házassági pörök közül 1 évnél tovább tartott 1381; két évnél tovább tartott 363, három évnél tovább tartott 84; még öt évnél is tovább tartott 13. Ki bírja az ilyen pört türelemmel és költséggel? Az egymáshoz láncolt szerencsétlen rabszolgák inkább gyűlöködve és marakodva élnek egymás mellett, vagy bírói ítélet nélkül válnak szét és kezdenek új életet, semhogy esztendőkön át a bíróságokat járják.

Minthogy pedig a férfinak is, meg a nőnek is ki kell elégítenie nemi vágyát: az egyik is, a másik is titkon vagy nyíltan «mással éli a világát», házasságtörést követ el. Ezt nem lehet tagadni. Luther Márton őszintén megmondta: «Az asszony ép oly kevéssé lehet el férfi nélkül, mint evés, alvás, ivás és egyéb természeti szükségleteinek kielégítése nélkül. Éppen így a férfi sem nélkülözheti a nőt. Ennek oka a következő: az emberi természetbe éppen olyan mélyen be van oltva a gyermeknemzés vágya, mint az evés és ivás vágya. Azért adott az Isten a testnek erre a célra szolgáló tagokat és ereket és mindent, ami hozzá tartozik. Aki pedig ezt meg akarja akadályozni és nem engedi azt történni, amit a természet akar és így el akarja tiltani, hogy a természet természet legyen, — az nem akar kevesebbét, mint hogy a tűz ne égessen, a víz ne nedvesítsen, az ember ne egyéle, igyék és aludjék». — Luther odáig ment, hogy a házasságban kielégítetlenül maradt félnek — még ha a nő volt is az — jogot adott arra, hogy a házasságon kívül szerezzen magának kielégítést «és így elég tétessék a természetnek, melynek ellenállani nem lehet».

Valóban, a természetnek ellenállani nem lehet. Bebizonyult ez már papokon, szerzeteseken és apácákon is, akik komolyan meg akarták tartani fogadalmukat, de a természet ereje legyőzte őket.

Hát ha így áll a dolog, akkor mire való erőszakolni az egymást gyűlölő, egymásban szívbéli és testi kielégülést

nem találó házastársak együttmaradását? Nem becsülete-
sebb és erkölcsösebb dolog-e azt cselekedni, amit a proletár-
diktatura cselekedett? és azt mondani: akik nem együvé
valók, azokat a bíróság engedje gyorsan széjjel menni, hadd
keressen mindenik magának való élettársat!

Én azt hiszem, hogy ezentul sem igen lesz gyakoribb
a válás, mint eddig volt. Mert: *ha könnyebb a válás, a
házasfelek jobban meggondolják, mielőtt bántanak, sérteget-
nek, csálnak egymást.*

A házasság eddig üzlet volt.

De van más ok is, ami a jövőben a házasságot tartó-
sabbá fogja tenni.

Mi volt eddig a házasságnak legfőbb alapja? Senki
sem tagadhatja: *a vagyoni érdek.*

A nő leginkább arra törekedett, hogy olyan emberhez
menjen férjhez, aki «el tudja tartani». A férfi a legtöbb
esetben iparkodott olyan feleségre szert tenni, aki «hoz vala-
mit a házhoz», akinek «van mit aprítania a tejbe», szóval,
aki könnyű, vagy munkanélküli életet biztosíthat neki.
A szülők is arra tekintettek főképpen, hogy gyermekeik
minél «jobb» házasságot kössenek, vagyis minél vagyono-
sabb élettársat kapjanak. Hogy forró szívbéli vonzalom
legyen közöttük, hogy testben-lélekből egymáshoz illők
legyenek, azt nem tartották fontosnak. «Majd összeszoknak.»

Igy volt ez a vagyonos osztályoknál. De így volt nagyon
sokszor a szegényeknél is, a proletároknál. A szegény férfi
gazdag feleséggel akart magán segíteni, a szegény nő gazdag
férjjel. Ha lehetett, eladták magukat az emberek. A rut és
vén férfi fiatal és csinos feleséget szerezhetett magának; a
rut vén asszony fiatal és nyalka férjet.

Mindenki tudja, hogy ez így van. Nem is szükséges a
bizonyítás. Mégis mondok önöknek néhány bizonyítékot.

Az 1912-ik évben, a hivatalos kimutatás szerint:

20 évesnél fiatalabb férfiak 8 esetben vettek feleségül
30-39 éves nőt és 6 esetben 40-49 éveset;

20-24 éves férfiak 850 esetben vettek feleségül 30-39
éves nőt, 93 esetben 40-49 éveset és 10 esetben 50 évesnél
idősebbet;

25-29 éves férfiak 2361 esetben vettek feleségül 30-39

éves nőt; 233 esetben 40—49 éveset és 37 esetben 50 évesnél idősebbet;

30—39 éves férfiak 740 esetben vettek feleségül 40—49 éves nőt és 100 esetben 50 évesnél idősebbet;

viszont 50—59 éves férfiak 2 esetben vettek feleségül 17 évesnél fiatalabb nőt, 40 esetben 17—19 éveset, 141 esetben 20—24 éveset és 254 esetben 25—29 éveset;

60 évesnél idősebb férfiak 10 esetben vettek feleségül 17—19 éves nőt, 32 esetben 20—24 éveset és 50 esetben 25—29 éveset.

Ezek a nagy korkülönbségek is mutatják, hogy itt nem kölcsönös szívbéli vonzalom, nem kölcsönös szerelem, nem a testi-lelki összeillőség hozta össze a párokat, hanem az anyagi érdek. Az ilyen esetek rítkóan mutatják, hogy a régi házasság a legtöbb esetben üzlet.

De még milyen üzlet! Faluhelyen is vannak ügyökök, akik emberpárok összehoronzásával foglalkoznak. Városokban nyilvános üzleti irodák és az újságok hirdetései végezték a házassági üzlet lebonyolítását. Szegény, de szép fiatal nők rut és vén gazdag embereknek adták el magukat; deli fiatal férfiak pedig gazdag vén asszonyoknak vagy csuf leányoknak. Ilyen módon a szép és fiatal házastárs kitartatja magát a csuffal és vénnel. De van-e nagy különbség aközt, hogy valaki egy emberrel tartatja ki magát, vagy többel? Van-e különbség aközt, hogy az ilyen üzletet az anyakönyves előtt kötötték és a pappal megszenteltették, vagy ha csak az utcasarkon kötötték meg? ... Üzlet maradt az, embervásár maradt az mindenképpen.

A szegény leányt a szülei nem adták a hozzá illó derék szegény férfinak, ha gazdag kérője akadt. Hogy a gazdag leányt szegény legénynek adják, arról hallani sem akartak a szülők, akármilyen halálosan szeretik is egymást a fiatalok. Nem csoda, hogy a nótában így kesereg a legény:

Rá se merem a szememet vetni,
Szegény vagyok, nem szabad szeretni.

Az üzlet-házasságokban boldogtalan mindakét házastárs. Gyakori a civakodás. Korcs, nyavalyás gyermekek születnek, vagy egészen meddő marad a házasság. Vagy a férj, vagy a feleség, vagy mind a kettő házasságon kívüli szerelmekben keres kárpótlást. A régi *«erkölcsös» világban tehát igazán volt szabad szerelem. De milyen!*

*A régi társadalom
nem élhetett szabad szerelem nélkül.*

A régi (vagyis: 1919. március 21-ike előtti) társadalomban a «szabad szerelem» elkerülhetetlen volt.

Egész sereg papnak és fiatal katonatisztnak nem volt szabad megházasodnia. Egész sereg fiatal férfi (különösen hivatalnok, orvos, ügyvéd, mérnök) nem házasodhatott meg, mert nem tudta volna családját «állásához és rangjához méltóan» eltartani. Fiatal munkások tízezrei is azért nem házasodhattak, mert nem volt elegendő és biztos keresetük.

Mit tehettek volna ezek a fiatal, életrevaló emberek? Elnyomhatták-e, legyőzhették-e magukban a természetet? Bizony nem! Tehát kénytelenek voltak a «szabad szerelem» útján haladni: mások feleségeit, leányait elcsábítani, szegény cselédleányokat és munkásnőket megejteni, vagy a szabad szerelem *hivatalosan engedélyezett* nőihez fordulni.

A gazda és az urfi a házi cselédleányt iparkodott szép szóval vagy erőszakkal megejteni. A nőtlen vagy saját feleségével elégedetlen földesur és gazdatiszt a munkába járó parasztleányokra vetette ki hálóját; a gyárosok és a gyár vezetőemberei a gyári leányokat kényszerítették szerelemre. (A munkásleányok egy részét a silány munkabér, a nagy nyomorúság kergette a pénzen vett és adott szerelem karjaiba.)

Aki nem tudott magának «tiszteséges» nőt szerezni, az beérte olyannal, aki az utcán kínálta szerelmét szabott áron.

A nők nagyrésze pedig már azért is kénytelen volt magát átengedni a szabad szerelemnek, mert törvényes házasságot nem köthetett, törvényes uton nem tehetett eleget a természet hatalmas parancsának. Köztudomásu dolog, hogy jóval több nő van a világon, mint férfi. A magyar birodalomban az 1900-ik évi népszámlálás 9,582.152 férfit és 9,672.407 nőt — tehát 90.255-tel több nőt — talált; az 1910. évi népszámlálás pedig 10,345.333 férfit és 10,541.154 nőt, vagyis 195.821-gyel több nőt. (Igy van ez a legtöbb európai országban.) Tehát már csak ennél az egy oknál fogva is majdnem kétszázezer nőnek kell törvényes férfitárs nélkül maradnia. Most vegyük még számításba azokat a férfiakat, akik az imént említett okoknál fogva nem házasodhatnak; és akkor

láthatjuk, hogy a régi társadalomban sok százezer nő kénytelen volt vagy a természet kényszerítő parancsával ellenkező módon élni, vagy pedig az anyakönyvvel és pappal nem törődő szerelem útján járni.

Az utcai «szabad szerelem».

Elvitársaim! En nem tudom, hogy merészelik a szocialista-kommunista rendszert gyalázni azok, akik türték és hatósági engedéllyel látták el a bordélyházi és utcai szerelmet. Nyilvános házakban várták a csupán testi szerelemre éhes férfiakat szabott áru és minden félórában más férfinak rendelkezésére álló nők. Ugyanilyen nők kószáltak az utcán és ott kötöttek röpke ismeretséget a valláserkölcös alapon nevelt férfakkal.

A budapesti «magyar királyi állami rendőrség» a magyar király és a magyar állam nevében osztogatta az utcai szabadszerelem nőinek a hatósági engedélyt és igazolványt, a «bárcát». A főkapitány hivatalos jelentése szerint az 1912. év végén 2199, az 1913. év végén már 2404 bárcás nő volt Budapesten. (A titkos kéjnékről — derék polgárok feleségeiről és leányairól — akik titkos találkaházakban árulták ölelésüket, nem számolhat be a rendőri jelentés.) Panaszlikodik a polgári és keresztény erkölcs aranygalléros öre, hogy — mivel nagy a lakáshiány — ha így tart tovább a bárcás nők szaporodása, akkor a rendőrség «...a közel jövőben a kéjnék elhelyezése tekintetében oly nehézségekkel fog küzdeni, hogy kénytelen lesz már megtűrni azt, hogy egy szobában — papírfalakkal elválasztott rekeszekben — 2—3 igazolványos kéjnő is lakjék...» Ugy-e, milyen gyönyörű erkölcs az, amit a régi rend világi és egyházi urai türték, fönntartottak és támogattak!? Ezt a gyönyörű erkölcsöt akarják tovább is megvédeni a szocialisták ellen! És ezek merik az új rendet a nők kommunizálásával és szabad szerelemmel megrágalmazni!

Sokat beszélhetnék arról, hogy a bordélyházi és utcai «szabad szerelem» évszázadok óta megvan minden keresztény és kapitalista államban. Beszélhetnék arról is, hogy az egyház is türté ezt az állapotot. Türtie kellett, mert a kapitalista társadalomban, ahol a *nemi életet* is a vagyon, a tőke irányította, ez a «szabad szerelem» elkerülhetetlen

volt. De nem akarom ezt az előadásomat nagyon hosszúra nyújtani; hiszen beszélhetünk még erről máskor. Most csak azt akarom még elmondani, hogy

milyen lesz a szerelmi élet

a kommunista társadalomban. Nem nehéz ezt megmondani; csak azt kell tudnunk, milyen lesz a társadalom gazdasági szervezete. Látjuk ugyanis, hogy a kapitalista államban is a gazdasági szervezettől függött a szerelmi élet. A gazdag kizsákmányolhatta a szegénynek nemcsak a munkaerejét, elrabolhatta tőle nemcsak a pihenésre szükséges idejét és az egészségét, hanem elrabolhatta vagy megvásárolhatta a szerelmét is. A szegényt a kényszerűség hajtotta, hogy testi szerelmét (a *lelkit* nem lehet!) áruba bocsássa, akár lörvényesen (anyakönyves és pap közbenjöttével), akár törvénytelenül. A nyomorúság és a kapitalista erkölcs számtalan fiatal férfinak lehetetté tette a családalapítást. Ezek és más hasonló körülmények okozták a szerelmi — vagy mondjuk inkább: *nemi* — élet borzasztó nyomorúságát és leplezett meg nyílt erkölcstelenségeit.

A kommunista társadalomban nem lesznek többé kizsákmányolók és kizsákmányoltak; tehát nem lesz olyan ember, aki a másikat *kényszeríthetné* testének átengedésére; és nem lesz olyan ember, aki *kénytelen lenne* a testét eladni.

Mindenki dolgozhatik, aki dolgozni akar; sőt mindenki köteles lesz dolgozni, mert a társadalomtól ellátást másképpen nem kaphat. A végzett munkáért pedig mindenki tisztességes ellátást fog kapni. A férfi tehát bátran megalapíthatja családját: nem kell attól félnie, hogy nem bírja majd eltartani. A nő szintén nagyon szépen megélhet munkájából; tehát nem lesz kénytelen *azért* férjhezmenni, hogy valaki eltartsa. Se a nő, se a férfi nem lesz kénytelen eladni a testét.

Nem lesz gazdag és szegény. Mert ha megmarad is a paraszti birtok: a birtoktalan földmunkásnak (szövetkezeti tagnak) is lesz legalább olyan jó dolga, ha nem jobb, mint a birtokos parasztnak.

Mi lesz ennek a következménye?

Az első az, hogy mindenki alapíthat családot, aki akar. (És ha a férfiakat nem fogja a háboru pusztítani, minden nőnek akad majd párja.)

A második az, hogy a férfi és a nő, amikor élete párját megválasztja, csak egy dologra tekint: arra, hogy tetszik-e neki a másik; és csak egy szóra hallgat: a szíve szavára. Azok fognak tehát össze kerülni, akik igazán szeretik egymást, akik kívánják egymást, akik egymáshoz illők. *Ez lesz a szabad szerelem, mert a kommunizmus mindenkit fölszabadít a gazdasági nyomoruság alól és mindenki — nő és férfi egyformán — szabadon fogja elhatározni, hogy akar-e a párja lenni annak, aki őt kívánja.*

Az ilyen házasság aztán tartós lesz, az ilyen családi élet aztán boldog lesz.

Igen ám — mondják némelyek — de ha könnyű lesz a válás, könnyen fölbomlik a házasság!

Tévedés, tisztelt elvtársaim. Mondtam már: ha könnyű lesz a válás, jobban meg fogják egymást becsülni, *akik szeretik egymást*. Mert ugyebár, ha igazán szerettek valakit, akkor nem akarom, hogy az elforduljon tőlem, elhidedjen irántam, elhagyjon engemet. Vigyázok, hogy meg ne bántsam; ha pedig mégis meg találtam bántani, sietve jóváteszem a hibámat.

De hátha megváltozik a házastársak érzelme? Hátha elhidednek egymás iránt? Hátha megunják, sőt meggyűlölik egymást? Hiszen a nőta is azt mondja: «Semmi babám semmi, úgy kell annak lenni, mindenféle szerelemnek vége szokott lenni». Hát a nótának nincs igaza; van sűrű tartó szerelem. Akiket az igaz szerelem hozott össze, azokat az többnyire együtt is tartja. És együtt tartják őket a házasságból született gyermekek, az együtt töltött boldog idők emlékei, ezer apró és nagy dolog...

De ha mégis, ha mégis vége a szerelemnek?... Akkor ám menjenek széjjel, az egyik jobbra, a másik balra. Mert *a szerelem nélkül való házasság rosszabb, mint az ágyasság*. Most ilyen ágyasságban élnek sok száz ezren. Ez erkölcs-telen állapot, ennek vége legyen, mert ebből származnak a satnya gyermekek és ebből származik az erkölcs-telen *«szabad szerelem»*.

Nekünk, szocialista-kommunistáknak *erkölcsös szabad szerelem kell*, vagyis olyan házasság, amely független, sza-

979, VIII 28

bad férfiak és nők szabad választásából sarjad ki és amelyet nem a gazdasági kényszerűség és nem a törvények vasgyűrűje, hanem a tiszta szerelem tart össze.

Elvtársaim, bemutattam önöknek a régi társadalom szabad szerelmét, bemutattam az új társadalomét is. Bátoran rábízom az önök józan eszére, az önök egészséges ítéletére, hogy a kettő közül melyiket tartják szebbnek, jobbnak.

